

Riktlinjer

Hat, hot, våld och allvarliga trakasserier mot
förtroendevalda i Krokoms kommun

Vi gör plats för växtkraft

Krokoms kommuns styrdokument

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

POLICY – Krokoms kommuns hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Kommunstyrelsen

Datum: 19 juni 2018

För revidering ansvarar: Säkerhetssamordnare

Dokumentet gäller för: Förtroendevalda

Dokumentet gäller till och med: Tills vidare

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Mål.....	5
1.2	Beslut och revidering av riktlinjerna	5
2	Rutiner för hantering – AKUT	6
2.1	Om du eller någon annan utsätts för akut fara	6
2.2	Råd för hantering av händelsen	6
2.3	Viktiga telefonnummer.....	6
3	Rutiner för hantering – EJ AKUT	7
3.1	Internethot.....	7
3.2	Hot via E-post.....	7
3.3	”Stalking” – förföljelse.....	7
3.4	Telefonhot.....	7
3.5	SMS-hot.....	8
3.6	Hotbrev	8
3.7	Misstänkta försändelser	8
3.8	Bombhot	8
3.8.1	Försök ställa följande frågor:	8
4	Rutin vid hot mot offentliga sammanträden	9
5	Stöd och skydd för den drabbade	10
5.1	Personsäkerhet	10
5.2	Krisstöd.....	10
5.3	Försäkringskydd.....	10
5.4	Stöd i rättsprocessen	10
5.5	Information och media.....	10
6	Bilaga 1. Definitioner	11
6.1	Vad är hat, hot, våld och trakasserier?.....	11
6.2	Polisanmälan och åtkomstskydd – vad menas?	12
7	Bilaga 2. Mall för incidentrapportering	13

1 Inledning

Riktlinjerna riktar sig till dig som förtroendevald i Krokoms kommun. De omfattar råd, stöd och rutiner i händelse av hot, våld och trakasserier mot dig som förtroendevald i kommunen.

Då kommunen inte är arbetsgivare till förtroendevalda på samma sätt som för anställda i kommunen så är det upp till partierna och den politiska församlingen att ta ansvar för sina förtroendevalda. Däremot kan kommunen behöva gå in och stötta de förtroendevalda som inom ramen för sitt förtroendeuppdrag blir hotade, utsatta för hot, våld eller trakasserier. Stödet erhålls genom säkerhetssamordnaren i de flesta fall.

Det är viktigt att du som förtroendevald känner till ansvarsförhållanden samt hur du ska agera om situationer av hot, våld och trakasserier skulle inträffa.

1.1 Mål

Målet med riktlinjerna är att den eller de som drabbas:

- Inte ska påverkas i sitt beslutsfattande
- Ska kunna utföra sitt uppdrag utan inskränkningar
- Ska känna godtagbar trygghet och säkerhet både under sitt uppdrag och i övriga sammanhang

1.2 Beslut och revidering av riktlinjerna

Riktlinjerna beslutas av kommunstyrelsen med information till kommunfullmäktige. Översyn och eventuell revidering av riktlinjerna ska ske i slutet av varje mandatperiod. Ansvarig för att detta sker är kommunens säkerhetssamordnare. Tillhörande bilagor kan vid behov omarbetas fortlöpande av kommunens säkerhetssamordnare.

2 Rutiner för hantering – AKUT

Omfattar de händelser där någon utsätts för akut fara

2.1 Om du eller någon annan utsätts för akut fara

- Ring 112/larma på personlarm och ropa på hjälp
- Försök uppträda lugnt, lyssna utan att avbryta den som hotar, undvik motargument.
- Försök uppmärksamma andra på situationen
- Försök sätta den drabbade i trygghet
- Anmäl hotet till polisen
- Kontakta partiets gruppleddare
- Informera kommunens säkerhetssamordnare och kommundirektör/
kommunstyrelsens ordförande

Vid akutsamtal behöver du bland annat uppge

- Vem du är
- Var du befinner dig
- Eventuella skador
- Vad som inträffat
- Telefonnummer som du kan nås på

2.2 Råd för hantering av händelsen

- Provocera inte – uppträd lugnt – försvara inte föremål/värden med risk för ditt liv
- Använd det våld/försvar som krävs – välj rätt tillfälle för ingripande, bedöm gärningsmannens kapacitet, bedöm konsekvenser om hotet genomförs och riskerna vid ett ingripande

2.3 Viktiga telefonnummer

	ARBETE	MOBIL
Polisen (akut)	112	
Polisen (Ej akut)	114 14	
Kommundirektör	0640-163 80	
Säkerhetssamordnare	0640-165 55	
Gruppleddare		

3 Rutiner för hantering – EJ AKUT

Hot och trakasserier kan komma på andra sätt än direkta och akuta situationer. Nedan följer hur du bör agera vid olika typer av situationer samt hur du ska incidentrapportera en avvikelse, tillbud eller incident.

3.1 Internethot

- Spara webbadressen där hot publiceras
- Notera kontaktuppgifter till personer som hört eller sett vad som hänt om det är möjligt.
- Ta en ”skärmbild” av sidan och klistra in i ett vanligt Word-dokument
- Handlingen diarieförs och sekretessmarkeras enligt OSL 18 kap 1 §
- Polisanmälan upprättas och åtkomstskyddas

Var restriktiv med att lägga ut personlig information på hemsidor och i ”bloggar”!

3.2 Hot via E-post

- Radera inte eller skicka vidare inkommen e-post som är hot
- Handlingen diarieförs och sekretessmarkeras enligt OSL 18 kap 1 §
- Polisanmälan upprättas och åtkomstskyddas

3.3 ”Stalking” – förföljelse

- Undvik all kontakt med förföljare, personlig kontakt ökar risken till fortsatt förföljelse
- Undvik korrespondens med gärningsmannen
- Spara all information som du misstänker ha anknytning ex brev, e-post, SMS meddelanden

3.4 Telefonhot

- Hotfulla samtal till politiker kopplas inte vidare
- Anteckningar görs om det som kommer fram under samtalet och skickas till berörd förtroendevald och Säkerhetssamordnaren
- Var lugn, var vänlig, avbryt inte
- Försök få ut så mycket information och detaljer som möjligt Anteckna det som sägs under samtalet
- Radera inte eventuella hot på telefonsvarare/mobilsvar
- Spara om möjligt telefonnummer
- Spela om möjligt in hotet
- Handlingen diarieförs och sekretessmarkeras enligt OSL 18 kap 1 §
- Polisanmälan upprättas och åtkomstskyddas

Diarieföring av handlingar

Rubrik på en registrerad handling får avgöras tillsammans med registratören

3.5 SMS-hot

- Spara SMS meddelandet

3.6 Hotbrev

- Ta så lite som möjligt på brevet
- Spara kuvert
- Lägg brevet i en plast eller papperspåse
- Polisanmälan upprättas och åtkomstskyddas

3.7 Misstänkta försändelser

- Rör inte försändelsen i onödan
- Öppna inte försändelsen
- Avlägsna människor från föremålet
- Förbered eventuell utrymning av lokalerna
- Notera hur, när och av vem försändelsen mottogs
- Kontakta polisen

3.8 Bombhot

- Lyssna noggrant
- Var lugn och vänlig, Avbryt inte personen som ringer
- Starta om möjligt inspelning av samtal
- Radera inte mobilsvaret SMS eller e-post
- Notera datum, tid, plats samt precisera hotet. Verkar den som framförde hotet känna till kommunens anställda och/eller kommunens lokaler?
- Notera om möjligt telefonnummer från den som framförde hotet Notera om möjligt personens identitet, dialekt, tal, röst, attityd och bakgrundsljud

3.8.1 Försök ställa följande frågor:

- När ska bomben explodera?
- Var finns bomben?
- Mot vem eller vad riktas bombhotet?
- Vilken bomb är det – hur ser den ut?
- Varför har den skickats?
- Vad heter ni och vad representerar ni?

4 Rutin vid hot mot offentliga sammmanträden

1. Informera dig om hotbild

Bedöm lämplighet att genomföra mötet, resurser, lokal, bevakningsåtgärder som krävs för säkerheten. Samverka med Polis, Vaktare med flera.

2. Informera dig om tillstånd

Kontakta polisen och försök få en kontaktperson. Informera polis om eventuella kontroversiella budskap som kan påverka hotbilden. Informera dig om andra evenemang som kan pågå parallellt, exempelvis demonstrationer.

3. Placering av scen och talarpodiet

Målsättning är att huvudpersonen ska ha ryggen fri med skyddad bakgrund. Undvik plats mitt på en yta med folk runt om. Tänk på angreppsrisk från person med eventuellt tillhygge.

4. Informera dig om vad som gäller för avspärrning

Säkerhetsavstånd markeras genom rep, band, blommor etc. Tänk ur säkerhetssynpunkt på placering av entréer, vakter, funktionärer och media.

5. Upprätta bra kommunikationsvägar

Med polis, vaktare och säkerhetsansvarig. Lägg in viktiga telefonnummer i mobilen. Vid akut läge ring alltid 112 för hjälp från polis, ambulans och räddningstjänst.

6. Informera dig om planerade åtgärder för eventuell ordningsstörning

Var beredd på tidig hantering av incidenter eller spontana störningar. Provocera inte störande eller hotfulla personer.

7. Förbered åtgärder för hotfull situation

Planera reträttväg till säkert utrymme. Använd säker parkeringsplats för fordon i nära anslutning. Insläpp och parkering av okända fordon i närområdet bör undvikas.

8. Förbered dokumentation av hot eller händelse

Notera tid, plats, händelse orsak, vidtagna åtgärder, övrigt av vikt. Gör polisanmälan. Rapportera till arrangör och kommunens säkerhetssamordnare om något inträffar.

5 Stöd och skydd för den drabbade

5.1 Personsäkerhet

Skulle hotet vara av allvarlig karaktär kan polisen komma med förslag på åtgärder som bör vidtas för att stärka skyddet kring den förtroendevalde som drabbats. Mot bakgrund till det som polisen föreslår, vidtar kommunen de åtgärder som bedöms nödvändiga. I samråd med polisen, säkerhetssamordnaren, gruppledaren och den drabbade ska eventuella ytterligare åtgärder planeras till skydd för den drabbade och dennas anhöriga, exempel på åtgärder kan vara att förändra vardagsrutiner, larm eller bevakning av privatbostaden.

Det kan även bli aktuellt att koppla in företagshälsovården för psykosocialt stöd.

Vidtagna åtgärder följs upp, och kan komma att återkallas alternativt förstärkas men detta efter dialog och bedömning tillsammans med polisen och den drabbade.

5.2 Krisstöd

Kommunen erbjuder krisstöd till den som utsätts för hot, våld eller trakasserier och den utsatta får ta del av de tjänster som företagshälsovården för kommunen erbjuder.

5.3 Försäkringsskydd

Förtroendevalda kan i vissa fall omfattas av kommunens försäkringsskydd. Försäkringen är inte helt tydlig men den omfattar kristerapi för försäkrad person som drabbas av akut psykisk kris orsakad av olycksfall. Vid inträffad skada ta därför kontakt med kommunens kontaktperson i försäkringsfrågor.

5.4 Stöd i rättsprocessen

Den som drabbas av hot, våld eller trakasserier har i de allra flesta fall rätt att ta med en stödperson vid besök hos polisen. Den drabbade bestämmer själv vem som ska vara stödperson. Det kan exempelvis vara en vän, en arbetskollega, en tjänsteman från kommunen eller någon från en brottsoffer- eller kvinnojour.

Den som drabbas kan även få ett målsägandebiträde, ett så kallat juridiskt biträde. Om det beviljas är det kostnadsfritt. Målsägandebiträdet ger stöd genom hela den juridiska processen. Eventuellt önskemål om målsägandebiträde ska framföras till polis eller åklagare.

5.5 Information och media

Mediakontakter om hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda bör om möjligt undvikas till dess att polisen (förundersökningsledare), kommunen (kommundirektör), partiet och den drabbade är överens om att detta ska ske och i vilken omfattning. Ett lämpligt sätt att hantera medierna på måste bedömas från fall till fall utifrån den uppkomna situationen. Även i händelse av om en hotbild finns eller hot riktas mot kommunens verksamhet, ska bedömning göras om partiernas gruppledare ska informeras.

6 Bilaga 1. Definitioner

6.1 Vad är hat, hot, våld och trakasserier?

Hot är en form av psykiskt våld där uppsåtet är att skrämmas genom att hota eller trakassera. Även fast meningen inte är att skrämmas kan det ändå vara ett hot. Även förtäckta hot kan räknas som hot. Det kan vara svårt att själv avgöra vad som är ett hot i lagens mening.

Ett hot kan också upplevas väldigt olikt beroende på vilka livserfarenheter och vilken bakgrund man har. Ett hot kan lika gärna vara ett uppenbart klart uttalat hot som ett tonfall, stämning eller kroppshållning.

Bedömningen av vad som är ett hot eller trakasserier kan vara svårt att göra helt själv, upplever du något som kan vara ett hot eller upplevs som trakasserier är det bäst att ta hjälp av professionella bedömare. Polisen spelar här en avgörande roll.

Hatbrott är om ett angrepp beror på gärningspersonens negativa inställning till den drabbades hudfärg, nationella eller etniska ursprung, religionstillhörighet, trosbekännelse eller sexuella läggning är detta klassat som hatbrott och kan leda till straffskärpning vid lagföring. Det är viktigt att detta anges vid en polisanmälan.

Hot innebär att någon hotar att skada någon person eller dennes egendom. Hot kan även omfatta andra personer, djur eller föremål som har stor betydelse för den som blir utsatt. Hotet kan ske via telefon, sms, mail, sociala medier, direkt tilltal eller med hjälp av vapen eller annat föremål. För att hotet ska vara brottsligt i laglig mening måste den som blir utsatt uppfatta hotet som allvarligt.

Med **trakasserier** avses bland annat:

- Ofredande (upprepade telefon- eller brevkontakter).
- Förtal (till exempel ryktesspridning) förolämpning (kränkande uttalanden).
- Bedrägeri (till exempel att beställa varor i annans namn).
- Skadegörelse.

Otillåten påverkan

Ett samlingsnamn för hot, våld och trakasserier är ”otillåten påverkan”. Med otillåten påverkan avses allvarliga trakasserier och hot samt våldssituationer mot person eller egendom som riskerar att påverka den enskildes beslut etc. vilket i förlängningen kan utgöra ett hot mot demokratin. Hotet som riktas kan även omfatta andra personer, djur eller föremål som har stor betydelse för den som hotas.

Otillåten påverkan kan handla om påtryckningar som:

- Trakasserier som exempelvis kränkning, ofredande eller subtila ”hot”
- Hot som exempelvis utpressning eller uttryck som medför att den hotade personen fruktar för sin egen eller någon annans säkerhet, eller egendom.
- Fysiskt våld mot person eller egendom
- Korruption i form av otillbörliga erbjudanden av olika slag

Det är av största vikt att alla hjälps åt med att motverka och förebygga otillåten påverkan så att rättssäkerhet och demokrati inte påverkas.

6.2 Polisanmälan och åtkomstskydd – vad menas?

Hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda ska inte accepteras. Den som utsätts för hot, våld eller trakasserier ska omedelbart anmäla detta till sin gruppleddare. Gruppleddaren ska i samråd med säkerhetssamordnaren och den drabbade tillse att händelsen omedelbart polisanmäls samt att kommundirektören informeras.

I slutänden är det dock den enskilde som beslutar om att anmäla ett brott eller inte. Även fast den utsatte själv avstår från att göra en polisanmälan kan exempelvis ett vittne till händelsen göra en polisanmälan.

Förtroendevalda har lagstadgad rätt att begära att polisanmälan blir åtkomstskyddad. Detta innebär att endast de tjänstemän hos polisen som är berörda och arbetar med ditt ärende kan ta del av innehållet.

7 Bilaga 2. Mall för incidentrapportering

Datum för inrapportering.....

Incident	Förklaring
Vem rapporterar incidenten? <i>Namn, funktion, relation till den utsatte</i>	
Vem utsattes? <i>Namn, vilken nämnd/styrelse?</i>	
Vad utsattes personen för? <i>Beskriv detaljrikt händelsen. Trakasserier, hot, skadegörelse, våld, korruption? Via brev, telefonsamtal, sms/mms, personligt framfört?</i>	
När och var inträffade händelsen? <i>Känd/okänd förövare? En eller flera personer? Kön, ungefärlig ålder? Dialekt? Har förövaren utsatt andra förtroendevalda?</i>	
Antas förövaren tillhöra en grupp/falang av något slag? <i>Ja/nej? Om ja, vilken?</i>	
Finns någon känd utlösande faktor? <i>T ex särskild politisk fråga, ett beslut, annat?</i>	
Beslut om eventuella åtgärder? <i>Ex polisanmälan, skyddsåtgärder för den utsatte?</i>	
Hur upplevde den utsatte incidenten? <i>Skrämmande eller inte? Allvarligt menad eller inte? Andra känslor/upplevelser?</i>	

Vad har gjorts?

Har polis kontaktats?

 Ja   Nej

Om ja, när _____

Har incidenten polisanmälts?

 Ja   Nej

Om inte, vill den utsatte att incidenten ska polisanmälas?

 Ja   Nej

Har den utsatte uttryckt behov av stöd/hjälp?

 Ja   Nej

Om ja, vilka behov?

Har den utsatte fått stöd/hjälp?

 Ja   Nej

Beskrivning av stöd/hjälp/andra åtgärder

Har anhöriga informerats?

 Ja   Nej

Vem/vilka? _____

Har gruppledaren eller annan utsedd i partiet informerats om incidenten?

 Ja   Nej

Har eventuella berörda verksamheter informerats?

 Ja   Nej

Vem/vilka? _____